

ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ
ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ)

Публічна бібліотека імені Лесі Українки для дорослих міста Києва
Відділ електронних ресурсів та довідково-бібліографічного обслуговування

На шляху до Незалежності: від витоків до сьогодні

Бібліографічний список

Київ, 2021

На шляху до Незалежності: від витоків до сьогодні : бібліогр. спис. літ. / упоряд. А. Р. Своровський ; ред.: Д. Луняка, Н. С. Плужнікова ; Департамент культури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) ; Публічна бібліотека імені Лесі Українки для дорослих. – Київ, 2021. – 9 с.

Бібліографічний список «На шляху до Незалежності: від витоків до сьогодні» підготовлено до 30-річчя ухвалення Акту проголошення незалежності України з метою надання можливості ознайомитись із особливостями державотворення в Україні протягом століть.

При складанні списку використано літературу з електронних каталогів Публічної бібліотеки імені Лесі Українки. До списку увійшли книги, статті зі збірників та періодичних видань. Матеріали списку подано за тематичними розділами, а в межах розділів – за алфавітом прізвищ.

Список розраховано на викладачів, студентів, школярів та всіх, хто цікавиться історією України.

Укладач:

Своровський А. Р.

Редактори:

Луняка Д., Плужнікова Н. С.

Телефон для довідок

486-01-46

e-mail

lubibl@ukr.net

ВСТУП

*Свою Україну любіть.
Любіть її... Во врем'я люте.
В останню тяжкую минуту
За неї Господа моліть.
Т. Шевченко*

День Незалежності України – головне державне свято України, що відзначається щороку 24 серпня на честь прийняття Верховною Радою УРСР Акту проголошення незалежності України.

Спочатку датою святкування обрали 16 липня. Саме цього дня відбулося прийняття Декларації про державний суверенітет України. Такий документ підписали депутати Верховної Ради УРСР у 1990 році. Влітку 1991 відбулися перші святкування, але подальші події внесли певні корективи.

Акт проголошення незалежності від 24 серпня було підтверджено більшістю голосів на грудневому всеукраїнському референдумі. Новини від 20 лютого 1992 року повідомляють, що саме це стало підставою для остаточного визначення святкової дати депутатами першого скликання. Вперше у серпні День Незалежності Україні було відзначено в 1992. З того часу весь український народ традиційно відзначає це свято 24 серпня.

Наступним визначним святом державного рівня став День Конституції, прийнятої 28 червня 1996 році. Це свято відзначається не так пишно, проте після офіційного набуття країною державного суверенітету цей день став офіційним державним святом та вихідним днем.

Ще з часів Київської Русі українці прагнули жити вільно, сповідувати свої традиції та звичаї, не зазнаючи при цьому поневірянь та утисків. Історичні умови склалися так, що на наших землях постійно панували інші народи-сусіди, та попри все український народ протягом століть боровся за свою свободу.

Першою дійсно вдалою спробою відновити українську державність стало утворення й діяльність УЦР. Передумовою до становлення держави тоді стало ухвалення універсалів. Третім проголошувалося створення Української Народної Республіки, а четвертим – її незалежність. Законодавчою основою держави, крім універсалів, стало ухвалення Конституції УНР 29 квітня 1918 року. На жаль, ця держава проіснувала недовго, але ми не втратили надію і продовжували боротися за державність попри всі жахіття у ХХ столітті.

Повернутися до процесів відновлення державності вдалося лише наприкінці ХХ століття. На тлі незворотних змін на геополітичній арені з 19 по 23 серпня 1991 року Верховна Рада УРСР 24 серпня 1991 року постановляє проголосити Україну незалежною, суверенною, демократичною державою. Автором доленосного документа був громадський діяч, дисидент Левко Лук'яненко.

Ця визначна дата навечно ввійшла в історію молоді держави золотою сторінкою її біографії, започаткувала нову епоху в житті українського народу, законодавчо закріпила його вікові демократичні прагнення до національного відродження, духовної свободи, економічного зростання, культурного піднесення.

Постання суверенної України відіграло вирішальну роль у розпаді СРСР, остаточному руйнуванні комуністичної тоталітарної системи. Це стало початком нового етапу розвитку демократичної сучасної Української держави. Сьогодні незалежність України – запорука вільного розвитку держав і народів Європи та головна перешкода для російського імперіалізму, який намагається політично, економічно й духовно поглинути Україну. Нині в умовах агресії з боку Росії ми продовжуємо боротьбу за власну свободу та незалежність. Тож попереду – велика робота. Українська громада має об'єднатися для подальшої розбудови держави, розвитку громадянського суспільства, консолідації нації, відстоювання територіальної цілісності держави.

РОЗДІЛ 1. НАУКОВІ ПРАЦІ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

1. Антонович, В. Б. Про козацькі часи на Україні / В. Антонович. – Київ : Центр учб. літ., 2019. – 240 с. : портр.
2. Аркас, М. М. Історія України-Русі з малюнками / Микола Аркас ; [упоряд. Р. Коваль] ; Б-ка іст. клубу «Холодний Яр». – [Київ] : Наш Формат, 2015. – 464 с. : іл., карти, портр.
3. Полонська-Василенко, Н. Д. Історія України : [у 2 т.]. Т. 1 : До середини XVII століття / Наталія Полонська-Василенко ; [вступ. ст. В. Ульяновського]. – Київ : Либідь, 1995. – 672 с. : портр.
4. Полонська-Василенко, Н. Д. Історія України : [у 2 т.]. Т. 2 : Від середини XVII століття до 1923 року / Наталія Полонська-Василенко. – Київ : Либідь, 1995. – 608 с. : портр.
5. Яворницький, Д. І. Історія запорозьких козаків : у 3 т. Т. 1 / Д. І. Яворницький ; [АН УРСР ; Археограф. комісія ; Ін-т історії України]. – Київ : Наук. думка, 1990. – 580 с. : порт.
6. Яворницький, Д. І. Історія запорозьких козаків : у 3 т. Т. 2 / Д. І. Яворницький ; [АН УРСР ; Археограф. комісія ; Ін-т історії України]. – Київ : Наук. думка, 1990. – 560 с.

РОЗДІЛ 2. ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ

7. Асланов, С. Російська агресія – головний виклик етнополітичній стабільності України / Стелас Асланов // Українське державотворення : альманах / НДІ державотворення і публ. упр. ; Карпат. ун-т ім. Августина Волошина. – Ужгород, 2019. – Вип. 1. – С. 6-8 : іл., портр.
8. Березовець, Т. Анексія. Острів Крим : хроніки «гібридної війни» : [головне дослідження захоплення півострова] / Тарас Березовець. – Київ : Брайт Стар Паблішинг, 2016. – 391 с. : іл., портр.
9. Брехуненко, В. Міф про українську державність / В. Брехуненко // Війна за свідомість. Російські міфи про Україну та її минуле / В. Брехуненко. – Київ, 2017. – С. 55–81.
10. Веденєєв, Д. В. Юність української дипломатії : становлення зовнішньополітичної служби Української держави 1917-1923 роки : монографія / Д. В. Веденєєв, Д. В. Будков. – К. : К.І.С., 2006. – 312 с., : фотоіл.
11. Дисиденти : антол. текстів / [упоряд.: О. Сінченко, Д. Стус, Л. Фінберг ; за ред. О. Сінченка]. – [Київ] : ДУХ І ЛІТЕРА, [2018]. – 656 с.
12. Захаров, Б. Є. Нарис з історії дисидентського руху в Україні 1956-1987 / Борис Захаров ; [вступ. ст. А. М. Русначенко]. – Харків : Права людини, 2016. – 190 с. : 24 с. фотопортр.

13. Місто, з якого почалася війна / [за заг. ред. А. Удовенка]. – Київ : [Б. в.], 2020. – 252 с. : іл., портр.
14. Народження країни. Від краю до держави. Назва, символіка, територія і кордони України / К. Галушко, А. Гречило, С. Громенко [та ін.]. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2016. – 350 с.
15. Народний рух України : місце в історії та політиці : матеріали VII Всеукр. наук. конф., присвяч. 20-річчю НРУ, 28-29 трав. 2009 р., м. Одеса / [ред. кол.: Г. І. Гончарук та ін.] ; М-во освіти і науки України ; Одес. нац. політехн. ун-т ; Кафедра історії та етнографії України. – Брошнів-Осада : Таля, 2009. – 236 с.
16. Неоголошена війна : невідомі факти і хроніки АТО / [О. Каліновська та ін.]. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2015. – 512 с. : іл.
17. Палій, О. 25 перемог України / Олександр Палій. – Київ : [К.І.С.], 2016. – 117 с.
18. Патриляк, І. К. Перемога або смерть : український визвольний рух у 1939-1960 роках / Іван Патриляк ; Центр дослідж. визвольн. руху. – Харків : Часопис ; Клуб Сімейного Дозвілля, 2015. – 510 с. : іл.
19. Сан-Марино, Р. Пробудження. Про Революцію із перших вуст / Руслан Сан-Марино. – [Київ] : Видавнича група КМ-БУКС, [2016]. – 199 с., : 16 арк. фотоіл.
20. Смолій, В. Донбас і Крим в економічному, суспільно-політичному та етнокультурному просторі України: історичний досвід, модерні виклики, перспективи : аналіт. доп. / В. Смолій, С. Кульчицький, Л. Якубова ; НАН України ; Ін-т історії України. – Київ, 2016. – 615 с.
21. Файнер, М. Помаранчева революція : джерела, рушійні сили, уроки, перспективи / Марко Файнер. – Чернівці : [Букрек], 2015. – 144 с.
22. Фельштинський, Ю. Третя світова. Битва за Україну / Юрій Фельштинський, Михайло Станчев ; переклад Володимира Єшкілева. – Київ : Наш формат, 2015. – 400 с. : портр.
23. Чухліб, Т. Ідеальна держава в Україні? Козацький проект 1710 року / Т. Чухліб. – Київ : Києво-Могилян. акад., 2011. – 103 с.
24. Шевченко, А. Слов'янськ. Початок війни / Артем Шевченко. – Харків : Фоліо, 2020. – 431 с. : фотоіл., портр. – (Хроніка).
25. Шкільник, М. Україна у боротьбі за державність в 1917–1921 рр. Спомини і роздуми / М. Шкільник. – Київ : Кліо, 2016. – 511 с.

РОЗДІЛ 3. БОРЦІ ЗА ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ ТА УКРАЇНСЬКИЙ КОНСТИТУЦІЙНИЙ ПРОЦЕС

26. Байбак, Т. Шлях діячки ОУН Олени Теліги: від Петербурга до України / Т. Байбак // Історія та правознавство. – 2019. – № 2. – С. 55–57.

- 27.Бедь, В. Михайло Горинь – український патріот, дисидент і політв'язень, політичний, державний та громадський діяч : спогади до 90-річчя від дня народження / Віктор Бедь // Укр. Державотворення. – 2020. – № 3. – С. 44-47 : портр., фото.
- 28.Богдан Горинь : біобібліогр. покажч., 1960-2015 / [уклад. О. І. Горинь] ; Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України ; Нац. парламент. б-ка України. – Київ : Пульсари, 2015. – 160 с. : фотоіл., портр.
- 29.Васильєва, Л. Великий поборник правди : до 80-річчя від дня народження В'ячеслава Чорновіла / Л. Васильєва, Л. Нерубайська, В. Нерубайський // Дивослово. – 2017. – № 12. – С. 29–33.
- 30.Вінцковський, Т. С. Євген Коновалець / Т. С. Вінцковський // Політ. діячі України. 1917 – 2004 рр. / Т. С. Вінцковський. – Харків, 2005. – С. 37–41.
- 31.Головний Командир УПА Роман Шухевич // Армія безсмертних. Повстанські світлини : [альбом] / ред. В. В'ятрович, В. Мороз. – Львів, 2006. – С. 27–36.
- 32.Гончарук, П. Провісник української конституційної державності (Пилип Орлик) / П. Гончарук // Київська старовина. – 2007. – № 6. – С. 11–30.
- 33.Деревінський, В. В'ячеслав Чорновіл. Історія нескорених / Василь Деревінський. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2017. – 253 с. : фотоіл.
- 34.Деревінський, В. В'ячеслав Чорновіл. Нарис портрета політика : монографія / Василь Деревінський. – Тернопіль : Джура, 2011. – 224 с. : фотоіл., портр.
- 35.Загребельний, І. Юрій Липа vs Дмитро Донцов: перезавантаження геополітичної парадигми / І. Загребельний // Майдан. Хроніки недореволюції / І. Загребельний. – Дніпропетровськ, 2014. – С. 47–55.
- 36.Конституційний процес в Україні: новий етап // Право України. – 2011. – № 6. – С. 105–126.
- 37.Кресін, О. Конституція Пилипа Орлика : [аналіз] / О. Кресін // Політолог. читання. – 1995. – № 3. – С. 257–261.
- 38.Левко Лук'яненко: «Я дав обітницю – здобути Україні волю» : (Пам'яті Героя України, легендарного діяча правозахисного національно-визвольного руху) : рек. бібліогр. список літ. [Електронний ресурс] / уклад. О. Дікунова. – Кривий Ріг, 2019. – 7 с. – Електрон. копія текст. даних. – Режим доступу : <https://drive.google.com/file/d/1JSEeGpTWH9Iw7bGOYsvqXfio5cyBNwMu/view>. – Назва з екрану.
- 39.Марченко, Р. В. Актуальні проблеми конституційного процесу в Україні 90-х років ХХ століття: періодизація, джерельна база, методологія дослідження / Р. В. Марченко // Грані. – 2006. – № 2. – С. 35–39.

40. Марченко, Р. В. Вітчизняний конституційний процес 90-х рр. ХХ ст. в особах / Р. В. Марченко // Грані. – 2006. – № 4. – С. 20–23.
41. Мельник, В. Конституція України в ієрархічній структурі законодавства : наук.-теор. аспект / В. Мельник // Право України. – 2009. – № 5. – С. 61–66.
42. Міжнародний біографічний словник дисидентів країн Центральної та Східної Європи й колишнього СРСР. Т. 1. : Україна. Ч. 1 / [уклад.: Є. Захаров, В. Овсієнко] ; Харк. правознавч. група. – Харків : Права людини, 2006. – 516 с.
43. Міхновський, М. Самостійна Україна / М. Міхновський // Укр. націоналізм. Антологія. – Київ, 2014. – Т. 1. – С. 15–33.
44. Плеяда нескорених : Алла Горська, Опанас Заливаха, Віктор Зарецький, Галина Севрук, Людмила Семикіна : біобібліогр. нарис / [бібліограф-упоряд. М. А. Лук'яненко] ; М-во культури України ; Держ. заклад «Нац. парламент. б-ка України». – Київ : [ДЗ «Нац. парламент. б-ка України»], 2011. – 200 с.
45. Покотило, О. Історія прийняття Конституції України 1996 р. та суть політичної реформи / О. Покотило // Іст. журн. – 2009. – № 1. – С. 54–65.
46. Посівнич, М. Роман Шухевич / М. Посівнич. – Київ : ТОВ «Атлант ЮЕмСі», 2007. – 63 с. – (Серія «Стозір'я. Б-ка укр. родини. Держ. діячі. Дипломати. Військ. діячі»).
47. Томенко, М. Уроки новітнього конституційного процесу в Україні / М. Томенко // Віче. – 2007. – № 13. – С. 20–24.
48. Турченко, Ф. Г. Михайло Грушевський vs Микола Міхновський (дискусія сучасників: погляд через сторіччя) / Ф. Г. Турченко // Укр. іст. журн. – 2013. – № 2. – С. 74–95.
49. Шаповал, В. Історія конституційного упорядкування сучасної Української держави / В. Шаповал, А. Корнєєва // Право України. – 2011. – № 4. – С. 275–290.
50. Шемшуренко, Ю. Конституція України / Ю. Шемшуренко // Право України. – 2001. – № 8. – С. 13–16.

РОЗДІЛ 4. СТАНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВИ НА СТОРІНКАХ

ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ

51. Винничук, Ю. Танго смерті : роман / Ю. Винничук. – Харків : Фоліо, 2015. – 379 с.
52. Горбатюк, В. Ще настане ваша пора : докум. роман / В. Горбатюк. – Хмельницький : Поліграфіст-2, 2012. – 368 с.

53. [Горліс-Горський, Ю. Ю.] Холодний Яр : [роман] / [Юрій Горліс-Горський ; упоряд., передм. і наук. комент. Сергія Луніна]. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2017. – 399 с. : іл., портр.
54. Доляк, Н. Чорна дошка : роман / Наталка Доляк. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2015. – 364 с.
55. Загребельний, П. Я. Богдан. Сповідь у славі : роман / Павло Загребельний. – Харків : Фоліо, 2001. – 654 с.
56. Зіненко, Р. А. Іловайський щоденник / Роман Зіненко ; [пер. з рос. Т. В. Рассадкіної]. – Харків : Фоліо, 2018. – 282 с. : іл., портр.
57. Кокотюха, А. Вогняна зима : роман / А. Кокотюха. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2015. – 352 с.
58. Корсак, І. Ф. Гетьманич Орлик : худож.-докум. повість / І. Ф. Корсак. – Луцьк : Твердиня, 2006. – 120 с. (Фонд Гусейнова Г. Д.).
59. Костенко, Л. Берестечко : іст. роман / Л. Костенко. – 2-ге вид. – Київ : Либідь, 2017. – 232 с.
60. Костенко, Л. Маруся Чурай : іст. роман у віршах / Л. Костенко. – Київ : Веселка, 1990. – 159 с.
61. Куліш, П. Чорна рада : [іст. роман] / П. Куліш. – Київ : Київська правда, 2003. – 184 с.
62. Лютий-Лютенко, І. Вогонь з Холодного Яру : спогади / І. Лютий-Лютенко. Стежками Холодноярськими : спогади 1918–1923 років / М. І. Дорошенко. – Київ : Стебеляк, 2015. – 352 с. – (Б-ка націоналіста).
63. Пальваль, А. М. Саур-Могила : военные дневники / Андрей Пальваль, Максим Музыка. – Харків : Фолио, 2016. – 220 с. : іл., портр.
64. Тур-Коновалов, К. Крути 1918 : кінороман / Костянтин Тур-Коновалов. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2019. – 224 с. : фотоіл.
65. Фертіліо, Д. Люди й кіборги : докум. театраліз. оповідь на шану України : / Даріо Фертіліо, Олена Пономарева ; [пер. з італ.]. – Київ : Пульсари, 2017. – 80 с. – (Історія і сучасність).
66. Шевченко, Т. Гайдамаки : поема / Т. Шевченко. – К. : Дніпро, 1988. – 10 с.
67. Шкляр, В. Чорний ворон. Залишенець : роман / В. Шкляр. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2015. – 432 с.
68. Яновський, Ю. Майстер корабля ; Вершники / Ю. Яновський. – Донецьк : БАО, 2008. – 352 с.